

Phân tích và khai thác dữ liệu các gene mã hóa cho Polysaccharide monooxygenases và các gene liên quan trong quá trình hình thành thể bám của nấm gây bệnh đạo ôn *Magnaporthe oryzae*

Analysis and data mining of genes coding for Polysaccharide monooxygenases and genes involved in the formation of the appressorium of *Magnaporthe oryzae*

Nguyễn Minh Hùng^{1,2}, Nguyễn Thành Trung^{1,2}, Lê Quỳnh Loan^{3,4}, Vũ Văn Vân^{5*}
Minh Hung Nguyen^{1,2}, Thanh Trung Nguyen^{1,2}, Quynh Loan Le^{3,4}, Van Van Vu^{5*}

¹Trung tâm Sinh học phân tử, Viện Nghiên cứu và Phát triển Công nghệ cao, Trường Đại học Duy Tân, Đà Nẵng, Việt Nam

²Khoa Dược, Trường Đại học Duy Tân, Đà Nẵng, Việt Nam

³Viện Sinh học Nhiệt đới, Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam

⁴Trường Đại học Khoa học Tự nhiên, Đại học Quốc gia Tp. Hồ Chí Minh

⁵Viện Kỹ thuật Công nghệ cao Nguyễn Tất Thành, Đại học Nguyễn Tất Thành

¹Center for Molecular Biology, Institute of Research and Development, Duy Tan University, Da Nang, 550000, Vietnam

²Faculty of Pharmacy, Duy Tan University, Da Nang, 550000, Vietnam

³Institute of Tropical Biology, Vietnam Academy of Science and Technology

⁴University of Science, Vietnam National University Ho Chi Minh City

⁵NTT Hi-Tech Institute, Nguyen Tat Thanh University

(Ngày nhận bài: 09/03/2020, ngày phản biện xong: 31/03/2020, ngày chấp nhận đăng: 27/6/2020)

Tóm tắt

Nấm gây bệnh đạo ôn *Magnaporthe oryzae* là một trong những tác nhân gây bệnh nghiêm trọng ảnh hưởng tới các vụ lúa trên toàn thế giới. Để xâm nhiễm vào vật chủ, *M. oryzae* hình thành một cấu trúc xâm nhiễm đặc biệt được gọi là thể bám. Trong bài viết này, chúng tôi cung cấp một số dữ liệu phân tử về cơ chế xâm nhiễm tiềm năng của *M. oryzae* dựa trên việc phân tích và khai thác dữ liệu biểu hiện của các gen mã hóa cho enzyme polysaccharide monooxygenases (PMO) và các gen liên quan tới quá trình hình thành thể bám.

Từ khóa: Cellulose; nấm đạo ôn; *Magnaporthe oryzae*; PMO; polysaccharide monooxygenase.

Abstract

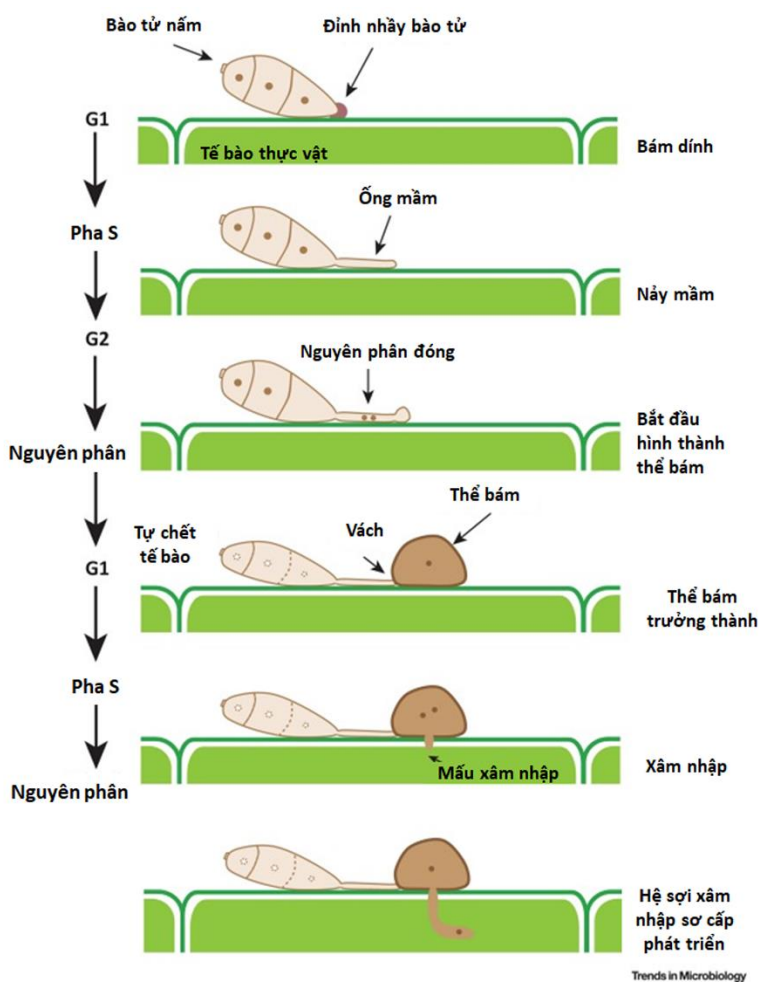
The rice blast fungus *Magnaporthe oryzae* is one of the most serious pathogens affecting rice crops all over the world. In order to invade the host the pathogen produces a specialised infection structure named appressorium. In this report, we provide some molecular data of potential invasion strategy of *M. oryzae* based on the analysis and data mining of the expression of genes coding for polysaccharide monooxygenases (PMO) and genes involved in the formation of the appressorium.

Keywords: Cellulose; blast fungus; *Magnaporthe oryzae*; PMO; polysaccharide monooxygenase.

1. Mở đầu

Thể bám (appressorium) được nấm đạo ôn *M. oryzae* tạo thành khi tiếp xúc với các bộ phận của cây lúa, giúp chúng xâm nhập vào các mô trên cơ thể chủ (Hình 1) [1]. Thể bám được hình thành từ bào tử *M. oryzae* trong khoảng thời gian 20 giờ sau khi bào tử tiếp xúc với lá lúa. Cấu trúc này tạo ra áp lực thẩm thấu lớn làm vỡ bề mặt kỵ nước của cây lúa, giúp cho các sợi nấm xâm nhập vào các mô bên trong. Quá trình hình thành thể bám đã được nghiên cứu rất chi tiết bằng các phương pháp sinh học phân tử [2]. Các kết quả phân tích hệ phiên mã (transcriptomics) cho thấy rất nhiều gene mã hóa các enzyme khác nhau được biểu hiện

trong giai đoạn hình thành thể bám. Trong tổng số 206 gene mã hóa các enzyme hoạt động trên các cơ chất carbohydrate ghi nhận được trong 16 giờ đầu khi hình thành thể bám, có hơn 100 gene có mức độ biểu hiện tăng hoặc giảm đáng kể. Trong số các gene này, có nhiều gene thuộc các họ chưa từng được nghiên cứu thực nghiệm và là đối tượng tiềm năng cho việc phát hiện ra các enzyme mới đóng vai trò quan trọng trong quá trình xâm nhiễm cây chủ của nấm đạo ôn. Trong nghiên cứu này, chúng tôi tập trung phân tích cơ sở dữ liệu hệ gene để tìm ra các PMO của nấm đạo ôn thuộc các họ đã biết cũng như các họ hoàn toàn mới.

Hình 1. Các giai đoạn hình thành thể bám của bào tử nấm *M. oryzae* [1]

2. Phương pháp nghiên cứu

- ID của các gene (Gene Identifier) được điều hòa tăng trong quá trình hình thành thể bám được xác định dựa vào kết quả phân tích hệ phiên mã được công bố bởi Soanes và cộng sự [3].
- Trình tự protein mã hóa bởi các gene sau đó được lấy từ trình tự proteome của *M. oryzae* được công bố trên các cơ sở dữ liệu UNIPROT (<https://www.uniprot.org/>).
- Trình tự các protein được phân tích bởi các công cụ mạnh sử dụng thuật toán Hidden Markov Model (HMM) tại các server của European Molecular Biology Laboratory (EMBL), bao gồm HMMer (<https://www.ebi.ac.uk/Tools/hmmer/>) và SMART domain prediction (<http://smart.embl-heidelberg.de/>).

3. Kết quả nghiên cứu và thảo luận

3.1. Các PMO thuộc họ AA9

Mười bốn gene mã hóa PMO tiềm năng thuộc họ AA9 của *M. oryzae* được liệt kê trong Bảng 1 và Bảng 2. Năm trong số các PMO này, bao gồm MGG_05364, MGG_07575, MGG_09439, MGG_06621, và MGG_06069, được điều hòa tăng trong quá trình hình thành thể bám. Đặc biệt, mức độ biểu hiện của MGG_06069 tăng rất mạnh trong 8 giờ đầu. Các PMO điều hòa tăng có thể đóng vai trò quan trọng trong quá trình phát triển của thể bám.

Bảng 1. Danh sách PMO tiềm năng thuộc họ AA9 (GH61) được phân loại theo cơ sở dữ liệu CAZy: giá trị P đã được hiệu chỉnh cho các mẫu nuôi trong môi trường đầy đủ (CM), môi trường tối thiểu (MM), và các mẫu thể bám thu ở 4, 6, 8, 14, và 16 giờ.

Gene ID	CAZY_group	res_CM_MM	T4	T6	T8	T14	T16
MGG_02502	GH61	1	0.828	0.537	0.991	0.331	0.495
MGG_04547	GH61	1	1	0.823	1	1	1
MGG_08254	GH61	1	0.464	0.823	0.466	0.466	0.423
MGG_07686	GH61	0.142	0.852	0.691	0.355	0.153	0.359
MGG_05364	GH61	0.829	0.226	0.144	0.033	0.204	0.266
MGG_07575	GH61	0.885	1	1	0.841	3.010 E-07	2.337 E-07
MGG_08020	GH61	0.554	4.662 E-10	1.052 E-06	1.429 E-11	4.162 E-13	2.308 E-12
MGG_09439	GH61	1	0.771	0.052	0.748	0.005	0.008
MGG_06621	GH61	1	0.912	0.348	0.703	0.037	0.173
MGG_07300	GH61	1	0.684	0.786	1	1	0.774
MGG_08409	GH61,CBM1	1	1	0.823	0.619	1	0.824
MGG_04057	GH61,CBM1	0.864	0.079	0.167	0.706	0.699	0.606
MGG_12881	GH61,CBM1	0.796	0.381	1	0.333	0.336	0.824
MGG_06069	GH61,CBM18	0.361	7.797 E-15	6.132 E-11	5.594 E-11	9.008 E-05	0.001

Bảng 2. Danh sách các PMO tiềm năng thuộc họ AA9 (GH61) theo phân loại của cơ sở dữ liệu CAZY: giá trị định lượng số bản sao trong mẫu nuôi trong môi trường đầy đủ (CM), môi trường tối thiểu (MM), và các mẫu thể bám thu ở 4, 6, 8, 14, và 16 giờ.

Gene ID	CAZY_group	CM	MM	T4	T6	T8	T14	T16
MGG_02502	GH61	4.368	6.540	3.902	8.536	4.621	10.303	8.840
MGG_04547	GH61	0.000	0.000	0.000	1.102	0.000	0.000	0.000
MGG_08254	GH61	0.929	0.801	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
MGG_07686	GH61	0.000	5.272	0.875	0.597	2.384	2.374	1.748
MGG_05364	GH61	71.059	98.256	139.437	159.322	197.420	127.611	131.261
MGG_07575	GH61	0.000	0.467	0.000	0.000	0.718	24.875	25.580
MGG_08020	GH61	193.543	323.859	2.624	5.921	2.743	3.762	3.189
MGG_09439	GH61	0.464	0.467	1.750	6.569	1.751	8.437	8.024
MGG_06621	GH61	1.772	1.735	0.875	5.375	4.409	9.142	6.502
MGG_07300	GH61	23.796	17.224	15.148	15.795	17.008	19.952	25.966
MGG_08409	GH61,CBM1	0.000	0.000	0.472	1.102	1.393	0.000	0.772
MGG_04057	GH61,CBM1	5.781	3.670	0.875	0.597	4.135	3.586	3.393
MGG_12881	GH61,CBM1	0.000	1.268	1.819	0.000	1.435	1.793	0.772
MGG_06069	GH61,CBM18	80.724	37.246	4977.370	1936.517	1753.212	455.022	433.108

3.2. Các enzyme thủy phân carbohydrate khác

Trong số các enzyme thủy phân carbohydrate, có 51 enzyme được điều hòa tăng ở các mức độ khác nhau. Các enzyme này được liệt kê trong Bảng 3 và Bảng 4.

Bảng 3. Danh sách các enzyme thủy phân carbohydrate khác theo dự đoán của CAZY: giá trị P đã được hiệu chỉnh cho các mẫu nuôi trong môi trường đầy đủ (CM), môi trường tối thiểu (MM), và các mẫu thể bám thu ở 4, 6, 8, 14, và 16 giờ.

Gene ID	CAZY_group	res_CM_MM	padjT4	padjT6	padjT8	padjT14	padjT16
MGG_01542	GH10	0.656	0.278	0.049	0.012	2.478 E-07	1.403 E-07
MGG_02245	GH10	0.797	0.464	0.938	0.247	0.002	0.014
MGG_08401	GH11	0.884	0.168	0.049	0.348	0.012	0.056
MGG_08331	GH11	0.346	1	0.049	0.147	0.012	0.004
MGG_08320	GH125	0.357	6.236 E-14	1.324 E-13	6.079 E-16	1.407 E-06	0.016
MGG_12595	GH13	0.346	0.084	0.068	0.006	0.016	0.001
MGG_01096	GH15	0.665	0.645	0.013	0.618	0.152	0.159

MGG_06493	GH16	0.831	0.006	0.004	4.076 E-05	0.022	0.374
MGG_08823	GH16	0.909	2.066 E-32	2.262 E-25	1.356 E-24	1.378 E-17	7.009 E-17
MGG_09733	GH16	0.884	4.975 E-07	3.859 E-16	4.347 E-18	5.132 E-10	1.173 E-06
MGG_09861	GH16	1	0.278	2.911 E-07	1.639 E-12	2.074 E-07	4.148 E-05
MGG_04582	GH17	0.706	0.730	0.691	0.229	0.013	0.002
MGG_05533	GH18	1	0.123	1.425 E-10	1.443 E-05	1.301 E-05	0.017
MGG_04732	GH18	0.021	0.387	1.267 E-09	2.809 E-15	7.738 E-15	4.849 E-15
MGG_00086	GH18	1	4.776 E-12	2.794 E-16	9.510 E-22	4.756 E-12	3.178 E-06
MGG_03599	GH18	1	0.021	0.049	0.050	0.152	0.117
MGG_05864	GH2	1	5.318 E-06	0.000	0.001	0.818	1
MGG_13429	GH20	0.884	0.168	0.051	0.048	0.024	0.160
MGG_09922	GH20	0.694	9.121 E-05	0.000	0.000	0.648	0.116
MGG_09805	GH27	0.354	0.645	0.068	0.011	0.024	0.029
MGG_13626	GH27,	0.137	3.978 E-06	0.004	0.000	1.572 E-07	2.362 E-07
MGG_05620	GH27	0.995	0.003	0.000	0.000	0.034	0.296
MGG_08938	GH28	1	0.006	9.7575E-18	4.899 E-19	1.026 E-10	1.982 E-07
MGG_03508	GH3	0.474	0.107	0.012	0.191	0.588	0.820
MGG_00621	GH3	1	0.665	0.126	0.049	0.009	0.1726092
MGG_14903	GH3	1	0.015	0.015	0.170	0.850	0.655
MGG_09272	GH3	0.997	5.703 E-07	1.140 E-06	2.851 E-06	0.156	0.359
MGG_09353	GH3	1	0.977	0.04247065	0.05368486	3.8387E-10	7.122 E-10
MGG_08623	GH31	0.743	0.841	0.291	0.065	0.023	0.046
MGG_09988	GH43	1	0.932	0.759	0.433	0.018	0.021
MGG_01328	GH45	1	9.566 E-07	1.457 E-06	1.311 E-07	0.000	9.128 E-07
MGG_00994	GH47	1	8.902 E-11	4.075 E-16	4.522 E-16	1.137 E-08	1.061 E-05
MGG_00084	GH47	0.665	0.061	0.026	0.001	0.000	2.356 E-05
MGG_05381	GH5	0.722	9.376 E-05	0.122	0.046	0.547	0.400
MGG_10423	GH5	0.884	0.169	0.000	4.739 E-06	1.427 E-05	0.000
MGG_00319	GH5	0.921	2.604 E-10	1.321 E-08	6.620 E-06	5.170 E-06	4.401 E-06
MGG_01147	GH51	0.924	0.038	0.004	3.213 E-06	1.957 E-05	0.003

MGG_00659	GH55	0.799	3.865 E-19	4.655 E-21	9.470 E-20	3.948 E-16	2.781 E-09
MGG_09995	GH55	0.737	1.064 E-05	0.000	0.002	0.827	0.361
MGG_09095	GH62	1	4.065 E-06	1.117 E-09	9.019 E-10	4.283 E-08	1.058 E-05
MGG_06834	GH7	0.281	0.169	0.23699847	0.019	9.657 E-05	2.272 E-06
MGG_00951	GH76	0.995	9.983 E-05	0.001	0.021	0.000	3.371 E-05
MGG_01418	GH76	1	0.123	0.025	0.355	0.335	0.617
MGG_03682	GH76	1	0.211	8.708 E-05	1.292 E-06	0.072	0.057
MGG_05489	GH81	1	4.532 E-14	3.425 E-11	1.289 E-11	1.541 E-10	1.724 E-09
MGG_01001	GH81	0.513	0.390	0.703	0.485	0.5295	0.311
MGG_08274	GH92	0.995	0.015	0.025	0.002	0.786	1
MGG_00296	GH92	0.789	0.848	1	1	2.651 E-06	8.011 E-09
MGG_00088	GH92	1	1	0.349	1.576 E-06	2.793 E-15	1.362 E-15
MGG_01402	GH93	1	0.538	0.049	0.793	0.052	0.4091
MGG_00050	GH95	0.597	0.093	1	0.817	0.207	0.036

Bảng 4. Danh sách các enzyme khác thủy phân carbohydrate theo dự đoán của CAZY: giá trị định lượng số bản sao trong mẫu nuôi trong môi trường đầy đủ (CM), môi trường tối thiểu (MM), và các mẫu appressorium thu ở 4, 6, 8, 14, và 16 giờ.

Gene ID	CAZY	CM	MM	T4	T6	T8	T14	T16
MGG_01542	GH10	1.118	4.605	4.512	9.092	11.371	36.971	42.022
MGG_02245	GH10	2.236	5.072	5.123	2.893	6.920	18.232	12.575
MGG_08401	GH11	0.000	0.467	2.152	4.181	2.068	5.556	3.291
MGG_08331	GH11	0.000	1.869	0.472	4.181	2.426	5.203	7.660
MGG_08320	GH125	19.179	8.609	761.000	723.956	1001.476	172.348	67.247
MGG_12595	GH13	0.000	1.869	2.958	3.491	5.971	5.151	9.612
MGG_01096	GH15	0.000	2.069	1.347	5.921	1.393	2.374	1.929
MGG_06493	GH16	5.781	8.011	29.144	31.910	52.113	19.776	10.667
MGG_08823	GH16	5.212	3.804	6907.163	3122.697	2440.728	465.839	452.851
MGG_09733	GH16	0.000	0.467	26.275	154.472	186.903	44.320	23.331
MGG_09861	GH16	0.464	0.935	3.235	36.770	87.228	30.659	18.532
MGG_04582	GH17	14.327	7.543	20.095	10.328	6.963	49.222	73.546
MGG_05533	GH18	0.000	0.000	2.624	57.621	16.078	18.533	6.321

MGG_04732	GH18	68.175	17.888	127.463	1307.611	4599.655	3258.193	3976.473
MGG_00086	GH18	0.000	0.000	74.973	159.116	368.622	65.153	21.197
MGG_03599	GH18	0.000	0.000	5.708	4.088	4.135	2.197	2.621
MGG_05864	GH2	1.393	0.801	36.439	27.214	16.436	3.307	1.929
MGG_13429	GH20	0.000	0.467	2.083	3.810	3.503	4.924	2.133
MGG_09922	GH20	97.307	62.340	601.449	469.914	447.837	77.615	44.905
MGG_09805	GH27	0.000	2.536	1.347	3.491	7.468	4.395	4.369
MGG_13626	GH27	8.841	28.637	99.642	47.056	66.397	115.528	119.143
MGG_05620	GH27	44.053	51.130	178.821	232.399	254.961	113.163	79.152
MGG_08938	GH28	0.000	0.000	7.735	203.547	227.678	51.389	27.190
MGG_03508	GH3	74.898	39.112	173.048	252.446	139.553	53.784	62.235
MGG_00621	GH3	8.841	8.210	13.732	25.155	29.158	35.707	20.949
MGG_14903	GH3	7.827	7.877	31.190	33.372	18.735	6.188	10.259
MGG_09272	GH3	2.426	3.138	51.416	48.055	38.296	6.996	5.447
MGG_09353	GH3	4.008	4.138	3.165	17.268	14.600	110.140	110.405
MGG_08623	GH31	488.501	315.989	606.407	956.202	1383.402	1300.531	1322.469
MGG_09988	GH43	2.047	1.402	1.416	3.902	0.675	11.038	11.497
MGG_01328	GH45	14.621	14.884	161.363	159.847	199.595	72.597	152.605
MGG_00994	GH47	0.654	0.000	72.707	149.108	162.447	44.084	21.539
MGG_00084	GH47	0.000	2.402	3.361	4.819	9.346	11.236	15.524
MGG_05381	GH5	4.558	1.402	47.168	15.558	18.419	2.954	2.031
MGG_10423	GH5	0.000	0.467	2.083	11.893	19.136	16.387	11.665
MGG_00319	GH5	14.157	11.612	309.593	225.911	138.306	125.431	131.483
MGG_01147	GH51	0.654	1.402	6.319	11.800	27.090	19.320	10.610
MGG_00659	GH55	37.534	25.630	5788.458	10565.963	10947.836	2087.737	559.703
MGG_09995	GH55	47.761	22.365	340.700	235.436	163.089	38.227	25.602
MGG_09095	GH62	0.654	1.601	27.716	59.515	57.263	36.163	21.845
MGG_06834	GH7	1.118	5.608	5.110	5.375	10.338	18.387	31.581
MGG_00951	GH76	24.305	26.568	156.488	141.437	79.666	136.258	166.963
MGG_01418	GH76	0.000	0.000	2.624	5.097	2.384	1.617	1.260

MGG_03682	GH76	0.464	1.268	3.833	19.698	29.243	4.975	5.629
MGG_05489	GH81	22.363	17.623	865.640	529.090	586.512	410.534	366.535
MGG_01001	GH81	29.746	13.949	15.966	19.327	18.650	18.812	15.116
MGG_08274	GH92	1.118	0.000	10.290	10.606	13.609	2.197	1.158
MGG_00296	GH92	1.393	3.938	3.027	1.699	1.709	32.856	61.042
MGG_00088	GH92	1.582	2.069	2.222	5.097	36.861	179.104	191.145
MGG_01402	GH93	1.118	0.935	2.958	8.351	2.426	6.820	3.393
MGG_00050	GH95	16.393	33.304	5.387	15.147	20.486	32.474	48.729

3.3. Một số enzyme tiềm năng khác

Một số protein tiềm năng khác cũng được biểu hiện ở mức độ rất cao (Bảng 5). Chitin synthase D (MGG_06064) có thể đóng vai trò quan trọng trong việc tổng hợp chitin cho lớp vỏ của thể bám. Bên cạnh đó, một protein khác

được dự đoán có ái lực với chitin (MGG_00245) cũng được biểu hiện ở mức độ cao. Ngoài ra, liginase (MGG_07790), enzyme có thể tham gia quá trình phân hủy lignocellulose của cây chủ, cũng được điều hòa tăng tới 100 lần so với mẫu đối chứng.

Bảng 5. Một số protein tiềm năng khác được biểu hiện trong giai đoạn hình thành appressorium

Gene ID	Putative Protein	CM	T4	T6	T8	T14	T16
MGG_06064	Chitin synthase D	15.151	5657.461	4737.000	1305.362	454.546	213.469
MGG_00245	Chitin binding protein	36.900	116.127	1082.605	2891.799	5743.426	6097.264
MGG_07790	liginase	104.506	11195.341	8762.648	6892.313	2041.480	1611.693
MGG_14940	liginase C (419 aa)	2.890				311.138	109.256

4. Kết luận

- Đã xác nhận được 14 PMO thuộc họ AA9 trong đó có 05 PMO được điều hòa tăng trong quá trình hình thành thể bám. MGG_06069 là PMO được điều hòa tăng mạnh nhất. Có 51 enzyme khác hoạt động trên carbohydrate được điều hòa tăng. 04 protein tiềm năng khác được điều hòa tăng mạnh.
- Kiến nghị: Tiếp tục nghiên cứu và chọn lọc một số enzyme quan trọng nhất.
- Lời cảm ơn: Công trình khoa học này là một phần kết quả của Chương trình Hợp tác Khoa học và Công nghệ Nghị định thư giữa

Bộ Khoa học Công nghệ Việt Nam và Bộ ngoại giao và Hợp tác quốc tế Italia (Mã số NĐT.36.ITA/18).

Tài liệu tham khảo

- [1]. Ferlandez J, Orth K (2018) Rise of a cereal killer: the biology of *Magnaporthe oryzae* biotrophic growth. *Trends in Microbiology* 26: 582 – 579.
- [2]. Wilson RA, Talbot NJ (2009) Under Pressure: Investigating the Biology of Plant Infection by *Magnaporthe oryzae*. *Nat Rev Microbiol* 7: 185-195.
- [3]. Soanes DM, Chakrabarti A, Paszkiewicz KH, Dawe AL, Talbot NJ (2012) Genome-wide transcriptional profiling of appressorium development by the rice blast fungus *Magnaporthe oryzae*. *PLOS Pathogens* 8: e1002514.